

СПРАВА «МЕЛЬНИКОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF MELNIKOV v. UKRAINE)

(заява № 66753/11)

Стислий виклад рішення від 22 жовтня 2020 року

На момент винесення рішення Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник відбував покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Щодо заявника було порушено кримінальну справу (далі — справа 1) за обвинуваченням в незаконному позбавленні людини волі з метою отримання викупу. Згодом до справи було долучено матеріали щодо різних інших обвинувачень у злочинах, вчинених організованою злочинною групою. У червні 2002 року заявнику було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою та поміщено до Київського слідчого ізолятора (далі - Київське СІЗО). Строк тримання його під вартою у межах цієї справи неодноразово продовжувався.

У жовтні 2003 року матеріали щодо певних обвинувачень були виділені в окрему справу (далі — справа 2). У межах справи 2 ніколи не розглядалося питання обрання заявнику запобіжного заходу, оскільки обраний йому у справі 1 запобіжний захід залишався без змін.

У травні 2010 року у справі 2 Апеляційний суд міста Києва, засідаючи як суд першої інстанції визнав заявника винним, та обрав йому покарання у вигляді позбавлення волі на строк п'ятнадцять років з дня оголошення вироку. У вирокі не було зазначено тривалість тримання заявника під вартою під час досудового слідства та не було вказано про зараховування строку такого тримання до строку відбуття покарання. Верховний Суд України загалом залишив вирок без

змін, відхиливши аргумент заявника, що тривалість тримання його під вартою під час досудового слідства з моменту його затримання у червні 2002 року до винесення вироку слід було зарахувати до строку відбуття покарання, на тій підставі, що у справі 2 запобіжний захід у вигляді тримання під вартою під час досудового слідства заявнику не обирався.

У січні 2012 року Київський міський суд виніс вирок у справі 1, яким заявника було засуджено до довічного позбавлення волі з моменту його затримання у червні 2002 року. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишив цей вирок без змін.

До Європейського суду заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на неналежність побутових умов тримання його під вартою у Київському СІЗО, за пунктом 1 статті 6 Конвенції на нерозумну тривалість кримінального провадження щодо нього, а також за статтею 7 Конвенції на незарахування національними судами тривалості тримання його під вартою під час досудового слідства до строку відбуття обраного йому покарання у виді позбавлення волі на строк п'ятнадцять років.

Щодо скарги заявника на неналежність побутових умов тримання його під вартою у Київському СІЗО Європейський суд зауважив, що заявник не надав навіть мінімального обґрунтування своєї скарги, у зв'язку з чим ця скарга є явно необґрунтованою та відхилив її відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Розглянувши скаргу заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Європейський суд, пославшись на свою попередню практику, зазначив, що у справі заявника кримінальне провадження тривало у двох інстанціях протягом десяти років і майже десяти місяців, та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження.

Розглянувши скаргу заявника за статтею 7 Конвенції, Європейський суд вказав, що заявник не зміг переконливо довести, що підхід національних судів до обчислення його покарання у вигляді позбавлення волі на строк п'ятнадцять років у справі 2 призвів до посилення суворості покарання або насправді якийсь чином практично вплинув на його становище. Європейський суд відхилив цю скаргу відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції, як явно необгрунтовану.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятною скаргу на надмірну тривалість кримінального провадження щодо заявника, а решту скарг у заяві — неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження щодо заявника;

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»